

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 11Co/68/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8311201982
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8311201982.4

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Jozefa Škraba, v sporovej veci žalobkýň: 1/ I. N., G. Z. XX, XXX XX E., X/ S.. H. N., G. Z. XX, XXX XX E., X/ S. S., G. O. E. XX, XXX XX E., zastúpených JUDr. Vladimírom Cahajlom, advokátom so sídlom Dlhý rad 16, 085 01 Bardejov, proti žalovaným: X/ Z. G., G. XXX XX H. XX, Q. I. J. Y., zastúpeného JUDr. Ing. Renátou Vorobeľovou, advokátkou so sídlom Lipová 1, 066 01 Humenné, 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00585441, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalovaných 1/ a 2/ proti uzneseniu Okresného súdu Humenné č.k. 15C/27/2011-352 z 25.2.2014, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného 1/ zaplatiť žalobkyniam 1/ až 3/ náhradu nemajetkovej ujmy, a to u každej v rozsahu presahujúcom 23.000,- eur, a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom nepovolil prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 6Co/127/2010, nepripustil zmenu petitu žaloby tak, ako ju navrhli žalobkyne podaním zo dňa 14.1.2014, ďalej žalovaného 1/ a 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyniam 1/ až 3/ každej z nich po 350.000,- eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyniam 1/ až 3/ trovy konania, o výške ktorých bude rozhodnuté do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. V dôvodoch tohto rozhodnutia uviedol, že žalobkyne sa podaným návrhom na ochranu osobnosti domáhali nemajetkovej ujmy v peniazoch s tým, aby žalovaný bol zaviazaný zaplatiť žalobkyni 1/ 50.000,- eur a žalobkyniam 2/ a 3/ po 30.000,- eur. Návrh odôvodnil tým, že žalovaný zavinil usmrtenie Z. N., ich manžela a otca, spôsobil tak veľkú nenapraviteľnú citovú ujmu, pripravil ich o možnosť viesť s nebohým súkromný život a ochudobnil ich o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov, spôsobil stratu lásky a radosti s ním prežívaných. Ich manžel a otec zomrel na následky ťažkých zranení a v bolestiach, ktoré mu spôsobil žalovaný, keď ho ako oproti jazdiaceho motocyklistu zrazil osobným motorovým vozidlom dňa XX.X.XXXX v čase o XX.XX E.. I. E.. Žalovaný z neobľúbivosti spôsobil jeho smrť a spáchal takýto čin ako vodič dopravného prostriedku v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať túto činnosť, ktorú si privodil vplyvom návykovej látky, čím spáchal prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, 4 Trestného zákona. Žalovaný bol právoplatne odsúdený a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní štyri a pol roka a tiež trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na 8 rokov. Vzhľadom na charakter, závažnosť a následky zásahu žalovaného do ich rodinného života nie je morálna satisfakcia postačujúca.

3. Ďalej súd v dôvodoch konštatoval, že rozsudkom č. k. 15C/27/2011-166 zo dňa 12.6.2012 súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- eur a žalobkyniam 2/ a

3/ po 8.000,- eur, ako aj nahraďiť im trovy konania. V dôsledku odvolania žalobkýň i žalovaného bola vec preskúmaná Krajským súdom v Prešove a uznesením č. k. 11Co/83/2012-236 zo dňa 7.5.2013 odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V dôvodoch rozhodnutia, okrem iného, uviedol, že zavinená smrť blízkej osoby môže vzhľadom ku vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym, citovým a kultúrnym väzbám predstavovať natoľko vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti pozostalých, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca ich dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti. Ide však o nárok odlišný od nároku na náhradu škody v zmysle ustanovenia § 448 a § 449 Občianskeho zákonníka. Z návrhu žalobkýň je zrejmé, že neuplatňujú nárok na náhradu škody, ale nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ide o iný nárok než o nárok na náhradu škody a s tým súvisí aj iné kritérium pre posudzovanie jej výšky. V zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Odvolací súd mal za to, že práve okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, súd prvého stupňa neposúdil správne, keď predovšetkým mal vychádzať z rozsudku Okresného súdu Humenné sp. zn. XT/XX/XXXX zo dňa 22.9.2008. Práve nesprávne vyhodnotenie tohto kritéria viedlo súd prvého stupňa k nesprávnemu rozhodnutiu. Úlohou súdu prvého stupňa preto z hľadiska výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka bolo znova prihliadnuť na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, pričom okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, sú jasne vymedzené v spomínanom trestnom rozsudku. Úlohou súdu prvého stupňa bolo rozhodnúť aj o zmenenom návrhu žalobkýň a súčasne zvážiť, či preruší konanie podľa § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. v súvislosti s konaním vedeným na Krajskom súde v Prešove vo veci sp. zn. XCo/XXX/XXXX. Odvolací súd zároveň v zrušujúcom uznesení konštatoval, že KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Bratislava, nevstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného, ako to navrhli žalobkyne, a to vzhľadom na stanovisko tohto subjektu zo dňa 25.4.2013, v ktorom poisťovňa uviedla, že v danej veci nevstupuje do konania s poukazom na právny záver vyslovený v uznesení Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.4.2011 sp. zn. 4Cdo/168/2009, v ktorom NS SR vyslovil zjednocujúce právne stanovisko k otázke rozsahu krytia nárokov povinným zmluvným poistením.

4. Na pojednávaní dňa 10.9.2013 žalobkyne doručili súdu návrh, ktorým žiadali rozšíriť okruh účastníkov na strane žalovaného o žalovaného 2/, a to tak, aby ako žalovaný 2/ vystupovala KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Bratislava. Poukázali pritom na návrh Generálneho advokáta Súdneho dvora Európskej únie v konaní č. 940172 SK o prejudiciálnej otázke C-22/12 Haasová, ktorá je identická ako táto vec, a z ktorého vyplýva, že ako prejudiciálna sa rieši otázka, či sa článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 a článok 1 ods. 1 tretej Smernice Rady 90/232/EHS zo dňa 14.5.1990 majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle nachádzajúcich sa na území členského štátu pokrýva náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obeti alebo blízkym osobám obeti po dopravnej nehode, ktorá sa stala v tomto kontexte v rozsahu, v akom uvedená náhrada škody vyplýva vzhľadom na zodpovednosť poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného na spor vo veci samej. K veci Generálny advokát Súdneho dvora EÚ pripojil aj konanie C-277/12 o výške náhrady ujmy na zdraví, kde sa rieši otázka, či sa článok 3 Smernice 72/166 a článok 1 ods. 1 a 2 Smernice 84/5 majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej norme stanovujúcej z titulu náhrady škody, ktorú môže byť poisťovateľ povinný zaplatiť z dôvodu náhrady nemajetkovej ujmy vyplývajúcej zo skutočnosti, že človek, na ktorom dotknutá osoba závisela, zahynul pri dopravnej nehode, nižšie maximálne záruky, ako sú minimálne záruky stanovené na náhradu ujmy na zdraví uvedeným článkom Smernice. Z toho vyplýva, aby bez toho, že by boli dotknuté vyššie záruky, ktoré môžu byť stanovené členskými štátmi, každý členský štát požaduje, aby pre povinné zmluvné poistenie bolo najmenej 350.000,- ECU (európska cenová jednotka - EUR) v prípade osobnej ujmy, ak je iba jeden poškodený. Ak je pri jednej poistnej udalosti viac ako jeden poškodený, táto suma sa vynásobí počtom poškodených. Zároveň navrhli, aby súd pripustil zmenu žaloby, a to tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyniam 1/ až 3/ rade náhradu nemajetkovej ujmy každej vo výške po 450.000,- eur.

5. Uznesením č. k. 15C/27/2011-267 zo dňa 2.10.2013 súd pripustil rozšírenie okruhu účastníkov na strane žalovaného a pripustil, aby do konania ako žalovaný 2/ vstúpila KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Bratislava, uznesením č.k. 15C/27/2011-269 zo dňa 2.10.2013 pripustil zmenu návrhu tak, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť každej žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy po 450.000,- eur.

6. Ďalej v dôvodoch svojho rozsudku poukázal na rozsudok zo dňa 24.10.2012 Súdneho dvora vo veci C-22/12, ktorého predmetom bol návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Krajského súdu v Prešove z 08. novembra 2011, ktorý súvisí s konaním Katarína Haasová proti Rastislavovi Petrikovi a Blanke Holingovej. Z rozsudku Súdneho dvora z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12 vyplýva, že ustanovenia dotknutých Smerníc Rady sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej, pričom podľa článku 55 rozsudku, členské štáty majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v článku 1 ods. 2 druhej Smernice, t.j. vo výške 350.000,- ECU, v prípade, ak je iba jeden poistený; ak je pri jednej poistnej udalosti viac ako jeden poškodený, táto suma sa vynásobí počtom poškodených.

7. Na základe uvedeného potom súd konštatoval, že žaloba bola podaná dôvodne, a to tak voči žalovanému 1/, ako aj voči žalovanému 2/. Z rozsudku Súdneho dvora jednoznačne vyplýva, že zodpovednosť žalovaného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z ustanovenia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, teda že sa na ňu vzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené Smernice. Taktiež z predmetného rozsudku vyplýva povinnosť členského štátu zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa ich vnútroštátneho práva, bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami prvej, druhej a tretej Smernice, a teda je na mieste zaviazat' povinnosťou za takúto škodu aj príslušnú poisťovňu, t.j. žalovaného 2/. V konaní bolo preukázané, že v čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo žalovaného 1/, ktorým spôsobil dopravnú nehodu, následkom ktorej zomrel manžel a otec žalobkyní, poistené poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktoré bolo uzatvorené u žalovaného 2/. Z poistnej zmluvy vyplýva, že maximálny limit plnenia z jednej škodovej udalosti je v prípade rizika škody na zdraví a nákladov pri usmrtení 5.000.000,- eur bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených. Z rozsudku Okresného súdu Humenné sp. zn. XT/XX/XXXX zo dňa XX.X.XXXX, ktorým bol žalovaný 1/ uznaný vinným, že inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a spáchal taký čin ako vodič dopravného prostriedku v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať takú činnosť, ktorú si privodil vplyvom návykovej látky, vyplýva, že žalovaný tak konal ako vodič dopravného prostriedku v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať túto činnosť, ktorú si privodil vplyvom požitia alkoholických nápojov. Nielen samotná hladina alkoholu v krvi, ale aj príznaky ovplyvnenia, ktoré sám popísal, jednoznačne potvrdzujú, že žalovaný v čase dopravnej nehody bol v stave vylučujúcom riadne vykonávať činnosť vodiča a dodržiavať všetky zákonné povinnosti a obmedzenia. Nevenoval sa bezpečne riadeniu svojho motorového vozidla, v alkoholovom opojení sa domnieval, že sa vyhýba prekážke, hoci v skutočnosti žiadnu prekážku, a teda dôvod na prejdenie do druhého jazdného pruhu nemal, a tak doň prešiel, kde narazil do poškodeného. Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadal však aj na usporiadané pomery žalovaného a pozitívnu možnosť nápravy. Podľa uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/83/2013 zo dňa 7.5.2013 mal súd vychádzať aj z okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, a preto aj tieto súd zohľadnil v rozhodnutí s tým, že prihliadol aj na správanie sa žalovaného 1/ po nehode, na vyjadrenie úprimnej ľútosťi a ponuku finančnej pomoci žalobkyniam v súvislosti s pohrebnými nákladmi. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyniam 1/ až 3/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch každej po 350.000,- eur, a to v súlade s druhou Smernicou č. 84/5/EHS a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Zároveň nepovolil prerušenie konania do právoplatného skončenia veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 6Co/127/2010, nakoľko prejudiciálne otázky, ktorých riešenie malo vplyv na rozhodnutie v tejto veci, boli rozhodnuté rozsudkom Súdneho dvora zo dňa 24. októbra 2013. Rovnako nepripustil zmenu petitu žaloby tak, ako to navrhli žalobkyne podaním zo dňa 14.1.2014, nakoľko nebol súhlas ostatných účastníkov, ktorí konajú sami za seba, na pripustenie takejto zmeny žaloby. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 3 O.s.p..

8. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný 2/ a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a návrh žalobkyní zamietol a súčasne, aby tieto mu nahradili trovy konania. Predovšetkým poukázal na to, že sa nestotožňuje s právnym názorom okresného súdu, ktorý svoje závery opiera v podstate len o rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12, pretože

v odôvodnení vôbec neuviedol znenie, podľa ktorého článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1, 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.5.2005, a článok 1 prvý odsek tretej Smernice Rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Smernice uvedené v rozhodnutí Európskeho súdneho dvora boli v roku 2009 konsolidované Smernicou 2009/2013. Primárnym cieľom tzv. motorových smerníc bolo zjednodušiť voľný pohyb motorových vozidiel a zabezpečiť na vnútornom trhu jednotné rámcové podmienky v oblasti povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Na druhej strane bolo účelom týchto Smerníc zabezpečiť zlepšenie ochrany obetí dopravných nehôd v Európskej únii v oblasti právnej úpravy poistenia prostredníctvom zabezpečenia minimálneho štandardu a umožnenie účinného uplatňovania nároku na náhradu škody zo strany obetí. V zmysle judikatúry Európskeho súdneho dvora z predmetu prvej, druhej a tretej Smernice, ako aj z ich znenia vyplýva, že ich cieľom nie je harmonizácia zodpovednosti za škodu členských štátov a že podľa súčasného práva Spoločenstva samotné členské štáty môžu voľne upraviť zodpovednosť za škodu pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel. Európsky súdny dvor vo svojom rozsudku Farrell C-356/05 uviedol, že povinnosť poistného krytia cestujúcich je definovaná právnymi predpismi Spoločenstva, rozsah odškodnenia upravuje predovšetkým vnútroštátne právo. V zmysle bodu 22 Smernice 2009/103/ES škody na zdraví a škody na veciach, ktoré utrpeli chodci, cyklisti a iní nemotorizovaní užívatelia cesty, ktorí sú obvyčajne najslabšími účastníkmi nehody, by malo pokrývať povinné poistenie vozidla účastného na nehode, ak majú nárok na náhradu škody podľa vnútroštátneho občianskeho práva. Toto ustanovenie nepredurčuje zodpovednosť za škodu alebo výšku náhrady za škodu pri konkrétnej nehode podľa vnútroštátnych právnych predpisov. Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že určenie rozsahu odškodnenia obetí pri dopravných nehodách je vyhradené pre členské štáty Európskej únie. Okresný súd v zmysle svojho rozhodnutia priznal tzv. motorovým smerniciam priamy účinok. Smernice majú špeciálne postavenie v rámci komunitárneho práva Spoločenstva a sú záväzné pre členské štáty. Smernica je vždy adresovaná členským štátom. Nezaväzuje a nezakladá priamo práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám a vyžaduje si transpozíciu do vnútroštátneho práva formou aktu členského štátu. Lehotu na transpozíciu do právneho poriadku členského štátu upravuje priamo Smernica. Tzv. motorové smernice boli transponované do právneho poriadku Slovenskej republiky práve zákonom č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a jeho následnými novelami. V prípade Smerníc ustanovenie článku 249 Zmluvy o založení Európskych spoločenstiev nepredpokladá ich priamu aplikovateľnosť. O Smernici zmluva hovorí, že zaväzuje členský štát, a to len čo do cieľa, ktorý sa má dosiahnuť. Európsky súdny dvor však čiastočne za splnenia určitých podmienok priznal Smerniciam obdobný účinok, aký majú Nariadenia, a to v prípadoch, že štát neimplementoval Smernicu v určenom čase alebo stanoveným spôsobom a pritom sú splnené podmienky na priznanie priameho účinku. Významným rozhodnutím Európskeho súdneho dvora v tomto prípade je rozhodnutie vo veci Marshall C-152/84, v ktorom Európsky súdny dvor argumentoval, že:

a) Smernica nemôže sama osebe ukladať povinnosti jednotlivcom, a preto nemôže byť ustanovenie Smernice použité proti nemu,

b) článok 249 Zmluvy o európskom spoločenstve priznáva záväznosť Smernice len voči členským štátom, nie jednotlivcom.

S poukazom na už uvedené je pre priamy účinok Smernice potrebné, aby boli naplnené podmienky:

a) jasný, presný a dostatočne určitý záväzok obsiahnutý v Smernici,

b) nepodmienečný záväzok,

c) uplynutie času na transpozíciu Smernice do vnútroštátneho poriadku,

d) nejde o záväzok, ktorý priamo ukladá povinnosť jednotlivcovi.

9. Žalovaný 2/ uviedol, že Európsky súdny dvor vo svojom rozhodnutí C-22/12, o ktorý okresný súd opiera svoju argumentáciu, nevyslovil nesprávnu transpozíciu tzv. motorových smerníc, ale výslovne rozhodol, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať

aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Žalovaný zastáva právny názor, že slovenská právna úprava nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva pod náhradu škody, ktorú je možné uplatniť z povinného zmluvného poistenia, a preto rozhodnutie okresného súdu o pasívnej zodpovednosti žalovaného 2/ nie je správne. V súvislosti s rozhodnutím Európskeho súdneho dvora C-22/12 žalovaný zdôraznil predovšetkým to, že v uvedenej veci dopravná nehoda bola spôsobená na území Českej republiky a v zmysle Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody uzavretého v Haagu 4.5.1971 (v SR uverejnený ako vyhláška č. 130/1976), ktorý ratifikovala Slovenská aj Česká republika, ako i ďalšie krajiny rozhodným právom sú vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode. Vzhľadom k týmto skutočnostiam Európsky súdny dvor vyslovil svoje právne stanovisko a rozhodnutie v právnej veci C-22/12, na ktorú sa vzťahuje rozhodné právo - právo Českej republiky, ktoré odlišne od slovenského práva upravuje odškodnenie pre pozostalých v prípade usmrtenia. Česká právna úprava, konkrétne Občiansky zákonník, ustanovuje v § 444 ods. 3, že v prípade usmrtenia prináleží pozostalým jednorazové odškodnenie, a to manželovi alebo manželke 240.000,- Kč, každému dieťaťu 240.000,- Kč, každému rodičovi 240.000,- Kč, každému rodičovi pri strate doposiaľ nenarodeného počatého dieťaťa 85.000,- Kč, každému súrodencovi pozostaleho 175.000,- Kč, každej ďalšej bližšej osobe žijúcej v spoločnej domácnosti s usmrtením v dobe vzniku udalosti, ktorá bola príčinou škody na zdraví následkom jeho smrti 240.000,- Kč. Žalovaný 2/ zdôraznil, že slovenská právna úprava pod pojmom škody nerozumie nemajetkovú ujmu, teda ujmu, ktorú je povinná uhradiť osoba, ktorá zásah do osobnostných práv spôsobila, ak iný spôsob nápravy nie je možný, naopak tieto pojmy striktné odlišuje. V zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. V prípade usmrtenia poškodeného majú rodinní príslušníci poškodeného nárok na náhradu nákladov na výživu a nákladov spojených s pohrebom, a to vychádzajúc z ustanovení Občianskeho zákonníka platného na území SR. Náhrada nemajetkovej ujmy nespadá pod rozsah poistenia upraveného v § 4 vyššie citovaného zákona, a preto žalobkyne nemajú nárok vymáhať túto náhradu od žalovaného 2/, a to ani po vydaní rozhodnutia Európskeho súdneho dvora C-22/2012, nakoľko uvedené rozhodnutie je záväzné len inter partes a vzhľadom na odlišné rozhodné právo, ktoré je aplikovateľné v danej veci, ho nemožno použiť ako argumentáciu v tejto prejednávanej veci. Žalovaný zastáva aj po vydaní rozhodnutia Európskeho súdneho dvora C-22/2012 právny názor, že nemajetková ujma nie je krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Bezprostredne s otázkou rozsahu poistného krytia súvisí aj otázka existencie pasívnej legitímácie poisťovne. Táto podľa názoru žalovaného 2/ nemôže byť daná v prípade, ak predmet konania tvorí právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Nakoniec žalovaný zdôraznil, že v priebehu súdneho konania vzniesol námietku premlčania s relevantnou právnou argumentáciou, o ktorej námietke sa prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ani len nezmenil a s touto sa vôbec nevyporiadal. Celkovú priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch považoval žalovaný za vysoko predimenzovanú, vôbec nenapĺňajúcu elementárnu funkciu inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale skôr hraničiacu s inštitútom bezdôvodného obohatenia.

10. Odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa podal aj žalovaný 1/. Poukázal predovšetkým na to, že žalobkyne 1/ až 3/ rade žiadajú neprimerané zadostučinenie vzhľadom na možnosti priemerného človeka zarábajúceho v Slovenskej republike, keď výška priemernej mzdy sa pohybuje mesačne od 580,- eur v stavebníctve, kde má len príležitostný príjem. Mal za to, že určená výška peňažnej náhrady, ktorú súd určil, je vzhľadom na príjmy a majetkové pomery neprimeraná, nakoľko žalovaný má len príležitostný príjem a len s veľkými ťažkosťami si dokáže nájsť pracovné miesto a zaradiť sa do bežného života po návrate s výkonom trestu. Navrhol rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Prípadne zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

11. Vo vyjadrení na odvolanie žalovaných žalobkyne navrhli rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť.

12. V prejednávanej veci bolo už rozhodnuté Krajským súdom v Prešove rozsudkom č.k. 11Co/60/2014-444 z 14.4.2015, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť každej zo žalobkýň sumu 23.000,- eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá. Odvolací súd taktiež zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo

vzťahu k žalovanému 2/, že žalobu proti nemu zamietol. Zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

13. Tento rozsudok odvolacieho súdu bol zrušený rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Cdo/18/2016-464 z 22.06.2016 vo výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žaloba proti žalovanému 1/ sa zamietla v časti presahujúcej u každej zo žalobkyň 1/ až 3/ sumu 23.000,- eur a v rozsahu zrušenia vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. So zreteľom na uvedené čiastočné zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu najvyšším súdom zostali v súčasnosti predmetom konania nároky žalobkyň na zaplatenie nemajetkovej ujmy v rozsahu nad 23.000,- eur, a to vo vzťahu k žalovanému 1/.

14. Ostatné výroky predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu zostali nedotknuté, pretože najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyň proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený tak, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť každej zo žalobkyň 1/ až 3/ po 23.000,- eur, zamietol dovolanie v časti smerujúcej proti výroku odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený tak, že žaloba proti žalovanému 2/ sa zamietla.

15. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že nie sú podmienky pre potvrdenie ani pre zmenu napadnutého rozhodnutia v časti, ktorá je v súčasnosti predmetom odvolacieho konania, pretože toto rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a navyše je aj nepreskúmateľné. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia v tomto smere dosahuje intenzitu nesprávneho procesného postupu znemožňujúceho strane (v zásade obom sporovým stranám), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

16. Najvyšší súd v uvedenom rozhodnutí poukázal na to, že vo veciach predmetnej povahy (teda v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy) treba vždy skúmať osobnosť každej fyzickej osoby a predovšetkým okolnosť, aké individuálne a neopakovateľné vzťahy vznikajú medzi ňou a jej rodinnými príslušníkmi a aké dôsledky spôsobuje násilné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny, ku ktorému dochádza stratou člena rodiny. Je nespochybniteľné, že negatívny zásah do tejto osobnostnej sféry pôsobí zraňujúco individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek, samá jeho podstata, jeho emócie, vzťahy k iným sú veľmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života je nepostačujúce paušálne prirovnanie s inými i keď obdobnými prípadmi.

17. Týmito úvahami sa súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal a po zistení skutkového stavu a právnom posúdení veci (vychádzajúc najmä z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie z 24.10.2013 vo veci C-22/12) určil, že žalobkyňiam 1/ až 3/ patrí náhrada nemajetkovej ujmy, u každej po 350.000,- eur v súlade s druhou smernicou č. 84/5/EHS.

18. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie neuviedol prakticky nijaké dôvody, ktoré ho vedú k priznaniu tak vysokej náhrady nemajetkovej ujmy, nezaoberal sa charakterom rodinných vzťahov, k pretrhnutiu ktorých došlo v dôsledku úmrtia Jozefa Saba a v tomto smere toto rozhodnutie súdu prvej inštancie nespĺňa kritéria riadneho odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. (platného a účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie).

19. Ako bolo vyššie naznačené, táto nepreskúmateľnosť rozhodnutia dosahuje intenzitu nesprávneho procesného postupu znemožňujúceho strane (v danom prípade žalovanému 1/), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo je zároveň dôvodom na zrušenie rozhodnutia v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie v uvedenom rozsahu, teda vo vzťahu medzi žalobkyňami a žalovaným 1/, pokiaľ ide o predmet konania nad 23.000,- eur do 350.000,- eur v zmysle § 391 ods. 1) CSP.

20. Úlohou súdu prvej inštancie bude dôsledne sa zaoberať charakterom rodinných vzťahov medzi žalobkyňami a ich právnym predchodcom nebohým Jozefom Sabom, tieto dôsledným spôsobom

analyzovať po stránke ich kvality, obsahu, emocionálnej úrovne a v závislosti od toho posúdiť, aká konkrétna ujma mohla nastať u žalobkýň v dôsledku straty tejto osoby, t.j. manžela a otca žalobkýň. Okrem výsluchu sporových strán prípadne bude možné v tomto smere vykonať aj výsluch svedkov, ktorých by mali sporové strany aj navrhnúť za účelom objasnenia reálnej kvality a obsahu rodinných vzťahov medzi žalobkýňami a ich právnym predchodcom (t. j. ďalších okrem už vypočutých Márie Capovej, Jána Capa a Štefana Saba). Prisúdená suma nemajetkovej ujmy potom musí korešpondovať s charakterom a kvalitou týchto vzťahov, musí byť primeraná a už v súčasnosti však treba povedať, že suma 350.000,- eur, ku ktorej dospel súd prvej inštancie, a to vo vzťahu ku každej zo žalobkýň, nejaví sa byť primeraná, ale o ide o sumu neprimerane vysokú. Súd prvej inštancie teda bude musieť po zhodnotení všetkých uvedených okolností a po vykonaní naznačeného dokazovania zvážiť skutočne primeranú sumu odškodnenia a využiť inšpirácie uvedené aj v predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu prejednávanej veci. Až po takto vykonanom dokazovaní a právnych úvahách bude možné vo veci zákonne rozhodnúť. Dôležité je však rozhodnutie náležite odôvodniť tak, aby spĺňalo kritériá riadne odôvodneného rozhodnutia podľa § 220 ods. 2 CSP. Zrušený rozsudok súdu prvej inštancie tieto kritériá, vzhľadom na vyššie uvedené, nespĺňa.

21. V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách tohto odvolacieho konania, pričom neopomenie, že predchádzajúcim rozhodnutím odvolacieho súdu bol výrok o trovách konania zrušený v celom rozsahu a doposiaľ zostalo nerozhodnuté aj o trovách konania vo vzťahu medzi žalobkýňami a žalovaným 2/ (§ 396 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).